

nú rekryštalizáciu a novotvorbu minerálov, najmä kremeňa, sericitu a chlo-ritov.

Metamorfóza najviac postihla tmavé ílovité bridlice, ktoré tvoria ďalšiu časť profilu. Bridlice sú detailne zvrásnené, miestami zase pripomínajú čierne slabometamorfované horniny kulmu. Plochy vrstvitosti (bridličnatosti) sa lesknú od sericitu. Z podložných kremitých hornín sa vyvíjajú pozvoľne. Spôčiatku sú to nečisté, tmavošedé karbonáty, miestami s čiernymi rohovcami, vyššie už úplne prevládajú spomenuté tmavé bridlice. Tmavošedé karbonáty sa objavujú ešte niekoľkokrát ako tenké, niekoľko centimetrov mocné vložky alebo šošovky. Sporadicky sú to aj svetlošedé vápence, najmä v dolnej časti úseku. Dovedna tu vystupuje 6 takýchto vápencových polôh. Od bridlíc sa odlišujú aj menším stupňom metamorfózy. Vápence obsahujú chudobnú, zle zachovanú, ale určiteľnú faunu konodontov. Zaujímavá a stratigraficky cenná fauna pochádza najmä zo vzorky č. 6 a 7, odobratej z vložky svetlošedého vápence asi 3 m nad bázou bridličnatého súboru. Je tu prítomný nový druh — *Metapolygnathus misiki* Kozur a Mock — forma, ktorá sa vyvinula z *M. mostleri*. Podľa fylogenetického vývojového trendu radu *mostleri* (podľa H. Kozura 1972) ide tu o spodný júl.

Vo vyššej časti profilu sa začínajú objavovať vložky tmavošedých kremitých pieskvcov a kremitých bridlíc, až napokon tieto horniny prevládajú, resp. sa striedajú s tmavými sericitickými bridlicami bez karbonátov. Ešte vyššie, už v silne zasutenom teréne, pristupujú aj bázické efuzíva, ktoré študoval J. Kantor (1955). Celé súvrstvie tmavých bridlíc, vápencov a pieskvcov je niekoľko desiatok metrov mocné.

Na tejto lokalite sa paleontologicky dokázalo, že meliatska séria — jej uvedená časť — má vek pelsőn až júl. Je evidentné, že najstaršia a najspodnejšia časť tohto profilu, z ktorej zatiaľ organické zvyšky nemáme, tento stratigrafický interval presahuje.

Meliatsku sériu možno teda porovnávať s podobne vyvinutými triasovými sedimentmi Bükku a Rudabánye nielen litologicky, prípadne podľa podobného stupňa metamorfózy, podľa podobných efuzív a telies ultrabázik, ale aj biostratigraficky.

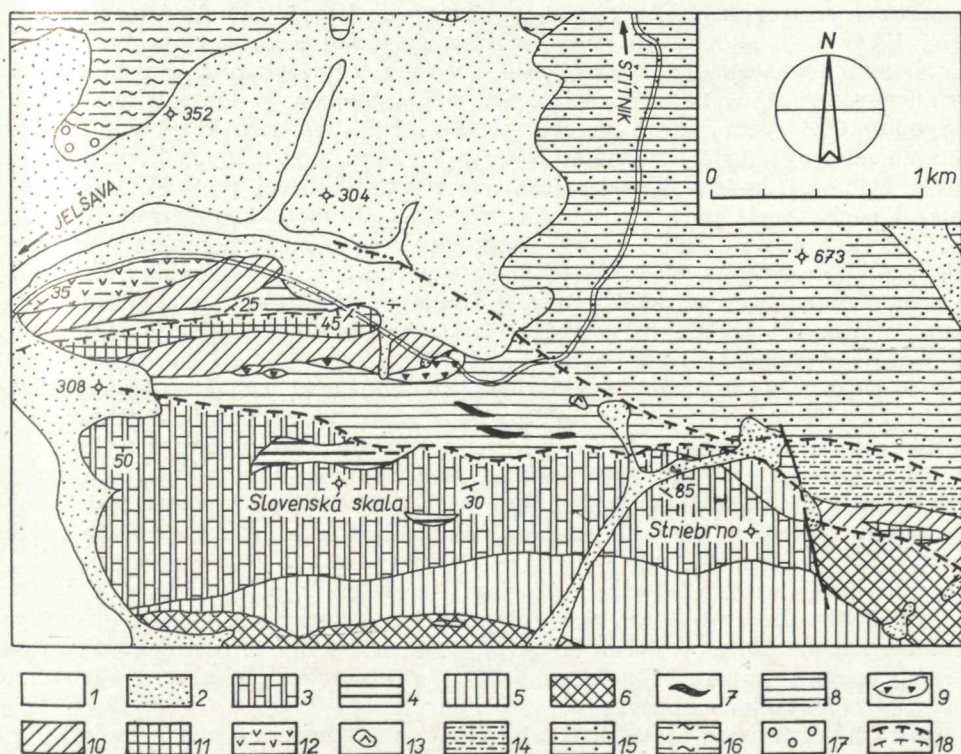
Toto staronové stratigrafické začlenenie meliatskej série do stredného až vrchného triasu spolu so skutočnosťou, že tu ide o trias juhoalpско-dinaridného vývoja, má ďalekosiahle geologické a tektonické dôsledky, na ktoré sme už stručne upozornili (H. Kozur — R. Mock 1973a, 1973b).

6. Jelšava — Štítnik — mladšie paleozoikum a trias gemeridnej obalovej jednotky (rožňavsko-železničkej a meliatskej série)

(J. Mello — R. Mock)

Územie medzi Jelšavou a Štítnikom je v južnej časti Spišsko-gemerského rudohoria jedným z najvhodnejších území na štúdium vzťahov horninových komplexov a tektonických jednotiek paleozoika a mezozoika.

Na karbónske súvrstvie Dúbravy a jej okolia, vyvinuté v ochtinsko-podrečianskej fácií (magnezity, dolomity, kryštalické vápence, diabázové tufity, fylity, grafitické fylity), je pozdĺž hrádocko-železničkej línie z J nasunutý

Obr. 9. Geologická mapa východne od Jelšavy (J. Mello 1975). 1 — 2 — aluviálne a eluviálne sedimenty (kvartér), 3 — 6 — „metamorfované“ mezozoikum, 3 — šedé rohovcové vápence (ladín), 4 — šedé bridlice (ladín), 5 — svetlé rekrytalizované vápence (anis), 6 — tmavošedé dolomity (anis); 7 — 17 — rožňavsko-železnická a meliatska séria (perm — trias), 7 — tmavošedé krinoidové vápence, 8 — tmavošedé bridlice (7, 8 — ladín — karn?), 9 — tmavošedé rohovcové vápence (ladín?), 10 — svetlé kryštalické vápence, 11 — tmavošedé lavicovité dolomity (10, 11 — anis?), 12 — zelené bridlice s vrstvičkami kryštalických vápencov (spodný trias?), 13 — serpentinit (neznámy vek), 14 — pestré a šedé bridlice (spodný trias), 15 — pieskovce, piesčité bridlice, pieskovce, 16 — kremence, pieskovce, piesčité bridlice, 17 — (rožňavské) zlepenice, kremence, pieskovce (15 — 17 perm), 18 — prešmyky.

Fig. 9. Geological Map of the Area Situated to the East of the City of Jelšava (J. Mello, 1975).

1 — 2 — alluvial and eluvial sediments (Quaternary), 3 — 6 — „metamorphosed“ Mesozoic, 3 — grey-coloured cherty limestones (Ladinian), 4 — grey shales (Ladinian), 5 — light-coloured recrystallized limestones (Anisian), 6 — dark grey dolomites (Anisian), 7 — 17 — the Rožňava — Železník and the Meliata Series (Permian — Triassic), 7 — dark grey crinoidal limestones, 8 — dark grey shales (7, 8 — Ladinian — Karnian?), 9 — dark grey cherty limestones (Ladinian), 10 — light-coloured crystalline limestones, 11 — dark grey banking dolomites (10, 11 — Anisian?), 12 — green shales with crystalline limestone intercalations (Lower Triassic?), 13 — serpentinite (age unknown), 14 — variegated and grey-coloured shales (Lower Triassic), 15 — sandstones, sandy shales, 16 — quartzites, sandstones, sandy shales, 17 — (the Rožňava) conglomerates, quartzites, sandstones (15 — 17 — Permian), 18 — overthrusts.

gemeridný príkrov (chápaný najmä v spodnej časti v zmysle A. Abonyiho 1971, 1974), t. j. staropaleozoický komplex gelnickej série s transgresívnymi súvrstviami rožňavsko-železníckej série a vyššími súvrstviami meliatskej série. Vzťah súvrství silického príkrovu k týmto komplexom je tektonický.

Spodnú časť rožňavsko-železníckej série tvoria súvrstvia, ktoré podľa niektorých autorov patria k južnému vývoju karbónu, podľa iných k permu.

Najvyššiu časť rožňavsko-železníckej série s pozvoľnými prechodmi do meliatskej série tvoria mocné súvrstvia tzv. brakicko-morského permu. V nich vyčlenil O. Fušán (1968) spodný pieskovcovo-bridličnatý komplex (mocnosť 400–600 m) a vrchný pieskovcovo-bridličnato-karbonátový komplex. Aj keď nemožno vylúčiť, že časť karbonátov je (najmä v okolí Gočaltova) permského veku, predsa len podstatnú časť bridličnato-karbonátového komplexu možno pokladať za triasové členy meliatskej série.

Styk s južnejšie ležiacimi súvrstviami metamorfovaného mezozoika pruhu Veterník – Slovenská skala je podľa plochy strmo ukлонenej na J tektonický (rožňavský zlom). Doteraz nie je jasné, či toto metamorfované mezozoikum je šupinou silického príkrovu, alebo má na ňom nezávislé tektonické postavenie.

Vzhľadom na obmedzené časové možnosti boli do trasy exkurzie vybraté iba lokality nachádzajúce sa v zárezoch hradskej Jelšava – Štítnik alebo v jej bezprostrednej blízkosti.

a) *Žobrácka dolina* východne od Jelšavy – trias meliatskej série (obr. 9). V záreze cesty pri východnom okraji Jelšavy je odkryté súvrstvie šedo-zelených bridlíc striedajúcich sa s doskovitými svetlými a šedými zrnitými vápencami. Striedanie má miestami hľuznatý charakter. Ide pravdepodobne o spodnotriasové súvrstvie meliatskej série.

Vyššie leží súvrstvie svetlých masívnych kryštallických vápencov (anis?) ťažených vo veľkom lome, nad ktorým leží súvrstvie bridlíc (ladín?).

Na bridliciach spočíva, zrejme v tektonickej pozícii, súvrstvie lavicovitých dolomitov so svetlými kryštallickými vápencami v nadloží. Tieto súvrstvia možno zaradiť k anisu. V nadloží vystupujúce súvrstvie tmavých rohovcových vápencov patrí pravdepodobne do ladínu. Vrstvový sled uzatvára súvrstvie tmavých bridlíc s vrstvičkami tmavých celistvých a krinoidových vápencov (severozápadné svahy Slovenskej skaly).

7. Honce – severozápadné úpätie Plešiveckej planiny – profil meliatskej série

(J. Mello)

Jeden z najkrajších a naúplnejších profilov súvrství meliatskej série možno študovať na severnom úpätí Plešiveckej planiny juhozápadne od Honiec oproti kameňolomu vo výraznom zalesnenom chrbátiku v dĺžke asi 600 m (počínajúc od potoka vo výške 320 m n. m. až do výšky 475 m n. m., kde je tektonický styk so súvrstviami silického príkrovu).

Paleontologické alebo iné dôkazy o veku súvrství v tomto profile zatiaľ k dispozícii nie sú, avšak na základe paralelizácie s inými profilmi meliatskej série možno predpokladať zastúpenie spodno-, stredno- a vrchnotriasových súvrství v poradí, ako sa uvádzajú v schematickom profile (obr. 10).

Vrstvový sled znázornený v uvedenom profile nie je úplný, pretože miestami